

İdeal Teori Dersi Final Soruları

1-) $\mathbb{Z}$ tam sayılar halkasında
 $P = 7\mathbb{Z} = \{7t \mid t \in \mathbb{Z}\}$ ideali veriliyor.

- P maksimal ideal midir?
- P asal ideal midir?

2-) R birimli ve değişmeli bir halka ve I, R 'nin bir ideali olsun. R/I Tamlik bölgesi ise I asal idealdir, gösteriniz.

3-) R birimli bir halka, I, R 'nin bir ideali olsun. $1_R \in I$ ise $I = R$ dir, gösteriniz.

4-) Bir halkanın karakteristikini tarif ediniz ve Boole halkasının karakteristikinin 2 olduğunu gösteriniz.

5-) İki idealin toplamını tanımlayınız. Ayrıca toplamları ideal midir? Araştırınız.

İdeal Teori Final Cevap Anahitleri

- 1- a) $\forall \pi \in \mathbb{Z} \setminus P$ için $P + (\pi) = \mathbb{Z}$ dir. Gerçekten $(7, \pi) = 1$ olup $\exists a + \pi b = 1, a, b \in \mathbb{Z}$ ve $(7) + (\pi) = (1) = \mathbb{Z}$ olup $P = 7\mathbb{Z}$ maksimal idealdir.
- b) $a, b \in \mathbb{Z}$ için $a \cdot b \in P \Rightarrow 7 | ab \Rightarrow 7 | a \vee 7 | b \Rightarrow a = 7x \vee b = 7y, x, y \in \mathbb{Z} \Rightarrow a \in P \vee b \in P$ bulunur.

2- R/I T.B ise birimli değişmeli ve sıfır bölensiz bir halkadır. $a, b \in R$ için $a \cdot b \in I$ olsun.

$$I = a \cdot b + I = (a+I)(b+I) \Rightarrow a+I = I \vee b+I = I \Rightarrow a \in I \vee b \in I \text{ bulunur.}$$

3- $1_R \in I$ olsun. $I \subseteq R$ dir. Ayrıca $\forall a \in R$ için $a = a \cdot 1_R \in I$ olup $R \subseteq I$ den $I = R$ bulunur.

4- R bir halka olsun. $\forall r \in R$ için $n \cdot r = 0_R$ olacak şekilde bir $n > 0$ tam sayısı varsa bunların en küçüğüne R halkasının karakteristiği denir. Böyle bir n sayısı yoksa "0" kabul edilir.

$\forall x \in R$ Boole halkası için

$$(x+x)^2 = (x+x)(x+x) = x+x$$

$$= x^2 + x^2 + x^2 + x^2 = x+x$$

$$\Leftrightarrow x + x + x + x = x+x$$

$$2x = 0_R \text{ bulunur.}$$

5 - I ve J R 'nin iki ideali olsun.

$I+J = \{a+b \mid a \in I, b \in J\}$ şeklinde tanımlanır.

- $\forall a_1+b_1, a_2+b_2 \in I+J \Rightarrow$

$$(a_1+b_1) - (a_2+b_2) = (a_1-a_2) + (b_1-b_2) \in I+J$$

- $\forall r \in R, \forall a+b \in I+J \Rightarrow r(a+b) = ra+rb \in I+J$
 $(a+b)r = ar+br \in I+J$ olup $I+J, R$ 'nin idealidir.